

Binnenland **Huwelijksdwang**

Veel vrouwen zitten gevangen in een huwelijk dat om religieuze redenen niet wordt ontbonden. Femmes For Freedom wil via een hoorzitting de Kamer bewegen tot een wet die écht leidt de strafvervolg van de daders.

Uitstel behandeling wet tegen polygamie

Van onze verslaggeefster
Janny Groen

AMSTERDAM De Tweede Kamer houdt op 15 mei een hoorzitting over vormen van huwelijksdwang. De behandeling van het wetsvoorstel over de strafrechtelijke aanpak van polygamie, huwelijksdwang en genitale vermindering, voor vandaag gepland, wordt opgeschort.

Dit is het resultaat van een politieke lobby van Femmes for Freedom (FFF), een nieuwe organisatie die opkomt voor onzichtbare vrouwen die leven in 'huwelijksgevangenschap'. Er is een ruime Kamermeerderheid (PvdA, VVD, CDA, SP) voor zo'n hoorzitting.

FFF vindt dat het wetsvoorstel een te beperkt begrip hanteert van huwelijksdwang. De focus ligt louter op het moment van het aangaan van een strikt juridisch huwelijk. 'Vrouwen die gedwongen worden in een (religieus) huwelijk te blijven, zijn vergeten', zegt Shirin Musa (34), de drijvende kracht achter FFF.

Vaak gaat het om vrouwen die wel burgerlijk gescheiden zijn. Omdat hun man een religieuze scheiding weigert, wordt hun vrijheid beknod. De vrouwen hebben allerlei religies.

Voor de situatie van Nederlandse vrouwen, afkomstig uit landen waar het islamitisch familierecht geldt, is

penibel. Als die een nieuwe relatie aangaan, plegen zij volgens die wetten overspel en bigamie. Musa: 'In Iran worden overspelige vrouwen geregeld ter dood veroordeeld. In Afghanistan en Pakistan is verminking van het gezicht met zoutzuur en het afsnijden van de neus geaccepteerd.'

In Nederland treft de vrouwen sociale uitstoting. Musa leefde zelf jaren in huwelijksgevangenschap. Ze slaagde er in 2010 als eerste en tot dusverre enige moslima in haar religieuze scheiding via het Nederlands burgerlijk recht af te dwingen.

De Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel meldt 1.347 in Nederland geregistreerde polygaam gehuwde personen. Cijfers over huwelijksgevangenschap kent Musa niet. 'Het moeten er veel zijn, in mijn eigen kring tel ik er al zestien.' De daders gaan vaak vrijuit. Musa: 'De mannen maken zich schuldig aan chantage, polygamie, het dreigen met eerwraak, het plegen van geestelijke en fysieke mishandeling en ontvoering van kinderen. En ze blijven hun vrouw seksueel opeisen.'

De FFF wil hen strafrechtelijk aanpakken. Volgens PvdA-Kamerlid Arib noemt minister Opstelten (Justitie en Veiligheid) uitbreiding van het wetsvoorstel met huwelijksgevangenschap 'symboolwetgeving'. Zijn woordvoerder zegt dat de minister wel bereid is erover na te denken. 'Dit is geen eenvoudige materie.'

Mogelijkheden voor een islamitische echtscheiding

Een islamitisch huwelijk kan op meerdere manieren ontbonden worden. De meest voorkomende:

TALAQ

Eenzijdige verstoting door de man. Hiervoor is geen grond vereist.

TALAQ KHUL

Verstoting met wederzijds goedvinden. De vrouw moet de man een compensatie betalen, omdat het initiatief van de vrouw uitgaat.

TATLIQ

Gerechtelijke echtscheiding. Er moet een echtscheidingsgrond zijn voor de vrouw die te maken heeft met de tekortkoming(en) van de man, zoals impotentie, lichamelijke gebreken, afwezigheid, verzuimen onderhoud van vrouw en kinderen, seks, toebrengen van schade.

In Egypte, Pakistan en Marokko kunnen vrouwen via de rechter de Khul aanvragen. Het progressievere Marokko kent de SHIQAQ, die is opgenomen in de nieuwe familiewet. Deze scheiding op basis van duurzame ontwrichting is het populairst in Marokko.

REPORTAGE HADIYA ZIT IN NEDERLAND GEVANGEN IN EEN AFGHAANS HUWELIJK, VOL HONGER, INTIMIDATIE EN GEWELD,

Moeder: 'Ik hoopte op een miskraam.'

Na jaren van onderdrukking en mishandeling durft de Afghaanse Hadiya met behulp van de nieuwe organisatie FFF te vechten voor een echtscheiding en voor haar eigen verblijfspapieren.

Door **Janny Groen**

De echtgenoot van Hadiya verdween in september plotseling uit haar leven. Een van haar dochters belde zijn Nederlandse baas om te horen of hij nog op het werk was gezien. Die zei dat Farad drie maanden verlof had genomen. Hij ging zijn zieke moeder in Afghanistan verzorgen.

Een grove leugen, weet de ongeletterde Hadiya. Familieleden vertelden haar dat Farad in Afghanistan een tweede vrouw heeft getrouwd. Een 14-jarig meisje. Hij had een lapje grond verkocht en van de opbrengst de bruidsschat gefinancierd. 'Mijn man vertelt daar iedereen dat zijn nieuwe vrouw hem veel zonen zal geven. Dat hij haar naar Nederland brengt en dat ik zal branden in de hel', zegt Hadiya.

Ze is een 'heel klein beetje opgelucht', omdat zij en haar vijf kinderen nu al ruim een half jaar verlost zijn van Farads terreurbewind. Maar hij kan elk ogenblik komen opdagen, en ze kan geen kant op. Farad gunt haar geen talaq (islamitische echtscheiding), de verblijfsvergunningen van haar en haar kinderen zijn aan die van haar man gebonden. Ook heeft hij haar achtergelaten met huuren en zorgpremie-schulden.

Hadiya vertelt haar verhaal, ergens in Nederland. Haar 18-jarige dochter Sabia tolkt voor haar moeder. Evenals de Pakistaans Ne-

derlandse Shirin Musa (34), de motor achter Femmes for Freedom (FFF), die strijdt voor onzichtbare vrouwen 'in huwelijksgevangenschap', de toestand waarin ook Hadiya leeft.

Shirin, die rechten studeert, is ervaringsdeskundige. Ook haar ex weigerde haar een talaq, toen ze al voor de Nederlandse burgerlijke stand gescheiden was. Na een moeizaam juridisch gevecht dwong een Nederlandse rechter haar man in 2010 op straffe van een dwangsom van ruim 12 duizend euro een einde te maken aan hun religieuze verbintenis. Ze is de enige Nederlandse moslima die zo uit de huwelijksgevangenschap is ontsnapt.

Hadiya, rond de veertig, praat op vlakke toon. Ze huilt geregeld, af en toe speelt een cynisch lachje om haar mond. 'Ik was 14 toen ik Farad huwde, hij was mijn neef. Jong trouwen is normaal in Afghanistan. Ik trouwde niet tegen mijn wil. Mijn vader, een hele lieve en wijze man, hij was imam, had mij een goede toekomst beloofd.' Daar vertrouwde ze op.

Farad vertrok naar Pakistan, waar hij een winkeltje dreef. Uit de inkomsten betaalde hij de reis die zijn broer met een mensensmokkelaar naar Duitsland maakte. Hadiya, die al snel zwanger raakte, liet hij achter bij haar vader. Toen de vader stierf, haalde hij zijn vrouw naar Pakistan. Hadiya: 'Ik trok in bij mijn schoonmoeder. Toen begon de ellende.'

Shirin legt uit dat schoonmoeders in de Afghaanse cultuur zich vaak tiranniekelijk gedra-

gen. Hadiya: 'Die van mij maakte voortdurend vernederende grappen. Zij stookte mijn man tegen mij op, noemde hem een *zan murid* (een man die te veel van zijn vrouw houdt, red.). *Zan murids* zijn watjes in Afghanistan. Hij was laf, liet zich door zijn moeder leiden. Hij sloeg me. Ik moest schrobben, boenen, koken. Zelf kreeg ik alleen restjes te eten.'

Onverdraaglijk werd haar leven toen ze alleen maar dochters baarde. 'Drie meisjes had ik. Elke dag kreeg ik van mijn schoonmoeder te horen dat ik niks waard was, omdat ik geen zonen kon krijgen. Farad bleef ze aan zijn kop zeuren: waarom trouw je geen andere vrouw.'

Toen Hadiya zwanger raakte van haar vierde, was ze ervan overtuigd dat het weer een meisje zou zijn. Ze was wanhopig. 'Het was alsof er een ketel kokend water over mijn hoofd werd gegoten.' Ze wilde het kind niet. 'Ik ben expres extra zwaar werk gaan doen, in de hoop een miskraam te krijgen. Zware emmers water sjouwen, die ik haalde bij de pomp van de burens. Mijn broek was vies, ik dacht het is zover, gelukkig een miskraam. Maar de dokter vertelde dat het een jongetje was. Ik kon het pas geloven toen ik hem in mijn armen had.'

Veel beter werd haar leven echter niet. Haar vijfde kind was, tot haar grote teleurstelling, weer een meisje. Van de stress produceerde ze geen moedermelk. Poedermelk mocht ze niet kopen. 'Ik gaf haar gemalen vruchten-